

Θεατρικό Παιχνίδι και γλωσσικός κώδικας

(κινητοποίηση εκφραστικών μέσων με στόχο την παραγωγή λόγου)

Η Γλώσσα, ως κώδικας επικοινωνίας, δεν αναπτύσσεται μόνο με εκφραστικά μέσα που αφορούν στη νόηση.

Οι έννοιες (τα νοήματα) της γλώσσας λειτουργούν και σε επίπεδα ψυχοσυναισθηματικά με αναγωγές και καταχωρήσεις σε δομημένες εμπειρίες.

Έτσι, κινητοποιούνται οι αισθήσεις και τα νοήματα γίνονται προσωπικές κτήσεις.

Το Θεατρικό Παιχνίδι ευαισθητοποιεί το άτομο ώστε να μπορεί να αναγνωρίζει, αρχικά, τα νοήματα ως σήματα που εκπέμπονται με εξωλεκτικά στοιχεία με εκφραστικό μέσο το σώμα (κίνηση, ήχο, έκφραση), και να τα εντάσσει στο επικοινωνιακό γεγονός.

Το Θεατρικό Παιχνίδι ενεργοποιεί το σώμα στο να αισθάνεται και να εκφράζει.

Μ' αυτόν τον τρόπο προσεγγίζει τη δυσκολία της επικοινωνίας ομάδων με διαφορετικό γλωσσικό κώδικα, ενθαρρύνοντας την επαφή μέσα από παιχνίδια και συναισθήματα που στόχο έχουν την εννοιολογική εξοικείωση διαφορετικών λεκτικών εκφράσεων.

Το Θ.Π. χρησιμοποιεί τεχνικές σωματικής έκφρασης, οπτικά και ακουστικά ερεθίσματα, παιχνίδια ρυθμού και κίνησης. Και μέσα από το «παιχνίδι των ρόλων» δίνει τη δυνατότητα στον παίκτη να προσεγγίσει (μέσω της μίμησης) τις έννοιες με το δικό του, προσωπικό, τρόπο.

Έτσι, με τη συγκινησιακή φόρτιση του ρόλου, ο παίκτης κάνει «κτήμα του» την έννοια και περνά, τελικά, από την αίσθηση στη νόηση.

Στέλιος Βγαγκές

Δάσκαλος

Εμπνευστής Θεατρικού Παιχνιδιού.

Το Θεατρικό Παιχνίδι

Το θεατρικό παιχνίδι προσεγγίζει το παιδί τόσο παιδαγωγικά όσο και καλλιτεχνικά. Είναι μια διαδικασία **ΕΜΨΥΧΩΣΗΣ** για μικρούς και μεγάλους που συντελεί στην ουσιαστικότερη επικοινωνία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.

Εντάσσεται στο σύνολο της παιδαγωγικής πρακτικής,
βοηθά στην ενεργοποίηση του παιδιού,
στην καλλιέργεια της ψυχοκινητικής του έκφρασης,
στην απελευθέρωση της φαντασίας του,
στην κοινωνικοποίησή του και
στην εξοικείωσή του με την τέχνη.

Γιατί θεωρούμε το Θ.Π. ως τον πιο πρόσφορο τρόπο εμπύγωσης.

Με το Θ.Π. διαμορφώνεται μια σχέση ανάμεσα στο μαθητή και το δάσκαλο, στους θεατές και τους παίκτες, καθώς αναπτύσσεται μεταξύ τους ένας κώδικας επικοινωνίας που στηρίζεται στο **παιχνίδι** και στο **συναίσθημα**.

Το παιχνίδι, που αποτελεί τον οικείο τρόπο που το παιδί γνωρίζει τον κόσμο, γίνεται από το δάσκαλο μέσο για να το βοηθήσει σ' αυτήν την προσπάθεια.

Ο δάσκαλος γίνεται ένα πρόσωπο φιλικό που εμπνέει στο παιδί ασφάλεια, γιατί του δίνει ευκαιρίες να λειτουργεί με τρόπους που το ευχαριστούν. Το κάνει να νιώθει ότι εκείνος έρχεται στη θέση του αντιμετωπίζοντάς το σύμφωνα με τη **φύση** του και όχι με την **ιδιότητά** του.

Όμως ο δάσκαλος προχωρά και πέρα από την απλή έννοια «παιχνίδι» και εισάγει στη σχέση την έννοια «Θεατρικό».

Γιατί το θέατρο ως τέχνη καλύπτει την ανάγκη του ανθρώπου για **θέαση και δράση** και στον υποκειμενικό και στον αντικειμενικό κόσμο του.

Έτσι το παιδί μπαίνει στη διαδικασία, και η **θέαση του υποκειμενικού του κόσμου** το οδηγεί να αντιδρά σε ερεθίσματα με ένα δικό του, προσωπικό, τρόπο (ο οποίος στηρίζεται στις ψυχοσυναισθηματικές του δομές).

Εξωτερικεύει το συναίσθημά του μέσα από **συμβολισμούς** και **αναπαραστάσεις** που προκύπτουν από το **παιχνίδι των ρόλων** και φανερώνει τι το απασχολεί.

Στηρίζεται, λοιπόν, σε δικές του δυνάμεις και αναπτύσσει συμπεριφορές (μέσα από αυτούς τους ρόλους) που **αυθόρμητα και ελεύθερα** εκφράζει, χωρίς το φόβο πως κάποιος θα το κρίνει (γιατί αυτό επιδιώκει το Θεατρικό Παιχνίδι).

Μ' αυτόν τον τρόπο αμβλύνονται οι **ανασφάλειες** και οι **αναστολές** του. Του δίνεται έτσι η ευκαιρία να νιώσει ότι και εκείνο μπορεί να αναπτύξει δικούς του μηχανισμούς στην εξεύρεση λύσεων, στο βαθμό που οι ικανότητές του το επιτρέπουν, και με τις δράσεις του να προσδιορίσει θέσεις και να διαμορφώσει στάσεις στις σχέσεις του με τα πράγματα (**αντικειμενικός κόσμος**). Αίσθημα στο οποίο θα στηριχθεί για να **τολμήσει** κάτι παραπάνω και έτσι να εξελιχθεί.

Στη διδακτική διαδικασία τώρα, το παιδί-μαθητής, όπως προσδιορίζεται από το Θεατρικό Παιχνίδι, έχει ενισχυθεί ως προσωπικότητα για να μπορέσει έτσι να προσεγγίσει τους στόχους που θέτει η σχολική πραγματικότητα με μεγαλύτερη τόλμη, εφευρετικότητα και ενδιαφέρον.

Στην προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου το Θ.Π. στοχεύει να δώσει τη δυνατότητα στο παιδί να προχωρήσει με δημιουργικές δραστηριότητες στην ανακάλυψη δρόμων μάθησης **«κατασκευάζοντας»** μ' αυτόν τον τρόπο τη γνώση.

Ο δάσκαλος-εμπυχωτής επιδιώκει να **«συγκινήσει»** το παιδί δίνοντάς του ερεθίσματα που το αφορούν και το οδηγούν σε μια διαδικασία προσωπικών αναγωγών στις γνωστικές και ψυχοσυναισθηματικές του δομές, δηλαδή στις εμπειρίες του.

Από εκεί το παιδί ανασύρει **μνημονικά ίχνη**. Τα ίχνη αυτά τα μορφοποιεί μέσα από **μιμήσεις** κάποιου καταχωρημένου προτύπου. Οι έννοιες γίνονται σύμβολα που εκφράζονται, με τις δικές του δυνατότητες, μέσα από το παιχνίδι των ρόλων με συγκεκριμένες πράξεις για να προσδιορίσει τη θέση του και να καθορίσει μια στάση ώστε να προβεί σε ενέργειες προσέγγισης μια νέας κατάστασης .

Ο δάσκαλος – εμπυχωτής κατευθύνει τη δράση και γίνεται **συμπαίκτης και συνεργάτης**.

Ένα ολοκληρωμένο Θ.Π. αποτελείται από 4 φάσεις:

Α' ΦΑΣΗ: **Της απελευθέρωσης**. Στάδιο ευαισθητοποίησης και συγκρότησης της ομάδας- Έντονη αισθησιοκινητική δράση.

Β΄ ΦΑΣΗ: Της αναπαραγωγής. Τα παιδιά (έχοντας ευαισθητοποιηθεί από την προηγούμενη φάση) λαμβάνουν νέα ερεθίσματα . Μ' αυτά μπαίνουν σ' ένα **παιχνίδι ρόλων** που εξυπηρετεί τη βιωματική επεξεργασία του περιεχομένου των ερεθισμάτων.

Γ΄ ΦΑΣΗ: Της σύνθεσης. Σκηνικοί αυτοσχεδιασμοί- Θεατρικό δρώμενο.

Δ΄ ΦΑΣΗ: Της ανάλυσης. Στάδιο επεξεργασίας πολλαπλών επιπέδων. Πορεία προς την οργανωμένη παράσταση.

Το Θ.Π. προσπαθεί «δια του θεάτρου» να μνήσει το παιδί στο επικοινωνιακό γεγονός που είναι η ίδια η ζωή. Δανείζεται λοιπόν τεχνικές για να το απελευθερώσει πολλαπλά (φαντασία, δημιουργικότητα, συμβολική σκέψη, κριτικό στοχασμό, έκφραση)

- Στο Θ.Π. το παιδί μεταμορφώνεται διαρκώς από παίκτη σε θεατή και αντίστροφα.

- Απελευθερώνει τη συγκινησιακή διέγερση που χρειάζεται ο καλλιτέχνης για να παίξει.

- Το καθιστά έτοιμο για την τέχνη του θεάτρου χωρίς ψυχαναγκασμούς, εγκλωβισμούς και αυθαίρετους προσδιορισμούς.

Το Θ.Π. προετοιμάζει για το θέατρο, διαμορφώνει τον αυριανό ευαισθητοποιημένο θεατή που οι πάντες επικαλούνται. Άρα, αφού συναισθηματικά προετοιμάζει το παιδί, αποτελεί την έναρξη (με τον καλύτερο και ορθότερο παιδαγωγικά τρόπο) της Θεατρικής Αγωγής.

- ❖ Ο κόσμος του θεάτρου (κείμενα, ρόλοι, σκηνικές συμβάσεις, συμβολισμοί, αυτοσχεδιασμοί, υποκριτική) είναι γνώριμος για τα παιδιά που έχουν ΠΑΙΞΕΙ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ.

Στέλιος Βγαγκές

Δάσκαλος

Εμψυχωτής Θεατρικού Παιχνιδιού